

GLASNIK SLOVENSKI.

Lepoznansko-podučen list.

Odgovorni vrednik in izdatelj : A. Janežič.

Št. 7.

V Celovcu 1. oktobra 1858.

2. zv.

O b r a z i.

(Zložil S. Jenko.)

6.

Zida drobna mravlja
Varno si mravljiše,
Celi dan ukvarja
Se za blagor hiše.

Dolgo pot nastopi,
Sto pedi od doma,
Z blagom 'z ptujih krajev
Spet domú priroma.

Švet s perotni meri
Čez verhe, globine,
Gnjezdo svoje stavi
Orel na stermine.

7.

Mlade hčeri truplo
Črna zemlja krije,
Poleg groba mati
Bridke solze lije.

Kakor daleč vidiš,
Smeja se narava,
Spomlad po grobovih
Cvetje razsipava.

V joku svojo zgubo
Človek Bogu toži;
Slavec, drobni slavec
Pa vesele kroži.

8.

Kedar mlado leto
Pride s svojim cvetjem,
Zopet prideš, slavec,
Praznovat ga s petjem!

Kakšne nove pesmi
Nam prineseš v gaje?
Drobni tič odgovor
Dal mi je smehljaje:

Z novim letom pride
Cvetje kakor vlani,
Jaz pa vam prinesem
Petje kakor vlani.

Perve tri zgodbe, ki jih pametim.

(Konec.)

Ko prinese kerčmar „šentjanževico“, napijó fantje vsi sosesčini, vsem znancom in prijateljem, potem se pa vpotijo in gredó neprenehoma vriskaje in popevaje proti Dragi. Veliko sveta jih je spremljalo. Tudi jaz sem se pridružil. Mlajši bratje in sestrice so jim nosili cule, prav možki stopaje za njimi. Okno sosedove hiše se iznenadi odpre, lepa Reza pogleda sramovaje se, vsa zajokana, le na pol iz za okna, — pa spet v jok. Natanko sem slišal besede: — „nikdar nikdar ga ne bom več vidila.“ Poslej sem pazil posebno na Matička, ki je pel oziraje se na odperto okno in majaje proti njemu z desnico, kakor da bi htel močnejši glas svojega serca prevpiti, na ves glas:

Tič'ce pojó,
Rož'ce cvetó,
Moj'ga veselja nazaj več ne bo.

Solze so mu ulivale zdaj curkoma, pa je vendar vedno popeval in ukal. Nisem se mu mogel načuditi.

Na Dragi jih je čakal voz. Objamejo in poljubijo bratce in sestrice, drugim podajejo roke: „z Bogom, z Bogom! zdravo, zdravo! zdravi ostanite!“ — „srečen pot!“ — Sedejo na voz in se odderdrajo proti Novemu mestu. Nekoliko časa smo še slišali, kako so na vozu ukali in popevali, potem je pa potihnilo vse. — „To so serčni fantje“ — „naj jih bo cesar vesel!“ — „škoda za Jožeta!“ — „tudi za Matička, ki je bil prav priden sin, oča pa že star, a mlajši sin mu ni še za rabo; bolje bi bili storili, da so vzeli namesto njega neposajenca Kavranovega, ki ni za drugo na svetu, kot da postava pa ljudi opravlja, siromaku očetu pa življenje krati.“ Tako so se pogovarjali vračaje se ljudje.

To je druga zgodba, ki jo pametim, odkler sem na svetu. Živo se mi je vtisnila v pamet, moč narodnih pesmi pa v serce. Pozneje veliko pozneje (še le pred desetimi leti) sem pa skusil, koliko moč ima lepa narodna pesem v godbi t. j. ako se prestavi na godbo in se napravi iz nje n. pr. popotnica, poskočnica itd. Dobro pomnim, kako smo bili v Ljubljani ondaj vsi v ognju, ko je prišla banda narodne straže Kranjske (iz Kranja) v Ljubljano in nam zaigrala prvič prelepo popotnico, narejeno iz imenovane narodne vojaške:

Prišli so k meni
Štirje rumeni. *)

Vse živce ti oživi, vse žile ti prešine taka godba, serce ti poskakuje od veselja, ker čuti domače — znane glasove. Kteremu Slovenu ni igralo v persih, ko je slišal igrati prekrasno godbo za četroples, ki jo je zložil sloveči Strauss iz samih narodnih pesmi slovenskih (slovanskih)? Celó Nemci so ploskali iz pervine na Dunaju na očitnih krajih vselej, kolikorkrat so jo slišali, po širikrat zaporedoma. Ta čast ni doletela tolikrat nobene druge igre. To se je ponavljalo leta 1851, kolikorkrat sem bil poleg; — bil sem pa jako dostikrat, — lahko rečem tedaj vso pomlad in vse leto dan za dnevom.

Koliko moč imajo narodne popevke do serca v godbi, to so spoznali umni možje še le zdaj — ni davno tega. Zlasti naše vojaške bande igrajo zdaj veliko popotnic iz narodnih pesmi različnih narodov avstrijskih. Po tem takem ima vsak vojščak — zdaj ta, zdaj oni — kaj narodne paše za serce, ktera ga spodbuja, posebno o vojski bolj, kot Bog ve kaj. (S tem pa ne hvalim kervave vojske — poterl jo Bog! — ampak le moč narodne pesmi). Narodna pesem sama na sebi ima do serca veliko moč; še večo pa z godbo vred, če se ne popeva tudi na glas; saj si popeva vsak o taki godbi narodno

*) Ta pesem je iz tiste dobe, ko so nabirali (kupovali) Španci pri nas novince za vojsko. Njihova oprava je bila namreč rumena (žolta). Pis.

pesem sam s seboj natihoma, — o posebnih priložnostih ti pa vžge taka godba ko bi trenil vse, ki imajo v sercu strune zato, da tako zapojó nehotoma na vso moč, kakor da bi prederla silna voda svoj jez. Tako se je zgodilo tudi ondaj v beli Ljubljani, ko so zapiskali Krajnci imenovano popotnico. Vse okoli je počelo peti najprej bolj natihoma, potem pa na ves glas, da je odmevalo :

Prišli so k meni
Štirje rumeni itd.

3. Bukve pa leskova mast.

Tretja zgodba mojega življenja, ki jo pomnim, ti je ta, da sem metal tisti dan, ko so me zapisali v šolo, od prevelikega veselja neke stare bukve pred našo hišo k višku, in jih prestrezal kakor žogo, potem pa da sem pokusil v šoli, zato ker sem bil neposajen, že prve dni na j-pervi izmed vseh leskovo mast. Med metanjem bukev k višku pa med leskovo mastjo je bilo še nekoliko zgodbic, ki jih pomnim, pa nič posebnega, nič takega, česar ne čuti vsako dete prve dni v šoli. Da sem bil najpervi izmed vseh tovaršev, ki sem pokusil leskovo mast, to je pa nekaj posebnega. Le oni vgane moje počutke, ki ga je doletela tudi taka sreča. Ta zgodba se mi je vtisnila tako živo, da je ne zabim vse žive dni. Ali ozdravila me je leskova mast. Bal sem se je potler kakor živega ognja. Od zad v glavo! — kdo bi si to vmislil, da ni to že tako stara reč na svetu! Pa mi naj kdo reče, da niso bili naši starejši m o d r i ljudje! Pisano sem gledal ondaj gospoda učitelja, pa sem mu hvaležen; zakaj — kakor sem rekel — ozdravil me je: rad sem se učil in pohleven bil poslej kakor ovca.

Z menoj vred naj mu bo pa hvaležen še nekdo drugi, ki je bil dvanajst let potem moj učenec. Le-ta deček se je polenil v tretji mali šoli tako, da se ni naučil nikoli ničesar, čeravno je bil poprej vsako leto eden izmed prvih. Ker sem dobro pomnil, kako je pekla leskova mast mene, zato je nisem htel nikdar rabiti. Opominjal, svaril, prosil sem malega nemarneža dolgo časa, naj bo spet priden, kakor je bil poprej. Vse je bilo bob v steno. Zato sem se mu zagrozil nerad, da bom rabil — leskovo mast. Pa tudi to žuganje ni pomaglo nič. Pravijo: šiba mašo po je; kako je ozdravila mene leskova mast, to sem pametil, obečal sem mu jo tudi, — drugega zdravila nisem znal — naj bo, poskusimo še to! — Tako se je tudi zgodilo. Glejte čuda! tudi tega je ozdravila ta čudna mast. Poslej se je spet rad učil, in je bil konec leta in potler zmirom med prvimi. — Vendar naj se nikdo ne prenaqli, da bi mazal ž njo mahom iz perva; pokaziti bi mu vtegnila vse; to nevarno zdravilo naj ostane le za nazadnje, kedar ne pomore več nobena druga reč.

Narodne pripovedke iz Podbrezja.

(Zapisal J. Novak.)

I. Od bele kače.

Šel je človek po gozdu in padel je v jamo, v kateri je bilo polno kač. Zlo se jih je bal. Bela kača pa spregovori ter reče: Če nas ne izdaš, te ne bomo vpikale; če nas pa izdaš, tudi ne boš srečno umerl. Obljubil ji je, da jih ne bo izdal. Bela kača mu reče, da naj ji na rep stopi. Stopil je in kača ga je z repom iz jame vergla. Ta človek je pa služil pri nekem vraču (padarju). Rekel je padar, da bi neizrečeno rad imel bele kače kosti za neko skrivno bolezen in veliko bi rad dal, ako bi mu kdo pokazal belo kačo. Dolgo se je premagoval, pa se mu le darila zljubi in pové mu. Šla sta po tem s padarjem ter zakurila pred jamo, in vse kače so prišle in pokladale glave na oginj in poginile. Pobirala sta kosti. Djal mu je padar, da ne sme nobene kosti za se vhraniti, ker morajo vse skupaj biti. Hlapec pa je skrivaj eno koščico djal v žep. Nazaj gredé sta šla čez travnik, padar naprej, hlapec za njim. Hlapec se začne smejati. Kaj ti je, ga vpraša padar. Hlapec reče: Ta le roža je spregovorila in djala. „jaz sem perdelica.“ Vrač se razserdi in dé: zdaj pa ti naprej hodi. Ko sta šla skoz gozd, ga vrač ubije in tako hlapec nesrečno smert stori, ker je belo kačo izdal. —

II.

Bila je kmetica in imela je majhne otroke. Hodila je v polje delat in puščala otroke doma ter jim dajala v skledo mleka, da med tem niso bili lačni. Vsak pot so vse pojedli, zato jih je mati hvalila, da so pridni. Otroci pa pravijo: Saj ne jemo sami, k nam hodi tudi lep tiček jest. Mati si misli, da hodi kaka mačka in je z otroci. Vendar se ji čudno zdi, ker otroci pripovedujejo od lepega, belega ticka. Prepričati se hoče, kaj da je. Skrije se tedaj mati v hišo in postavi otrokom mleko v vežo kakor po navadi. Kmalu se privije bela kača z lepo krono izpod mize ter se naj mlajemu zvije na ročje. Bila je mati vsa terda. Otroci pa so božali in gladili lepega ticka. Ko se kača najé, strese lepo kronico z glave ter se zopet v luknjo zgubi. Berž ko je kača odšla, je mati skočila in otroke in krono v kraj spravila. Krono je dela v skrinjo, kjer so imeli prejo. Ded je po zimi prejo vil. Vso zimo je vil, pa je ni mogel poviti. Misli si žena, kaj mora biti, morda ima krona tako moč. Dene krono proč in kmalu je bila preja povita. Denejo krono v žito, merili in merili so žito, pa ni nikdar pošlo, in tako so devali kronico tudi k drugim rečem, in ob kratkem si je hiša tako opomôgla, da je bila naj premožniša. Imeli so kronico tako dolgo, dokler je bil tisti rod pri hiši, ki je z belo kačo tako prijazno in lepo ravnal. —

Pripovedujejo si ljudje še drugače, enako povesti, ki jo je gosp. Fr. Cegnar v Glasniku priobčil. Razlikuje se samo v tem, da tisti neznan človek ni šel za peč, ampak zlezal je na visoko in nemoč debelo smreko, okrog smreke pa je na piščalko piskal in černe bukve bral. Prišle so vse kače in slednjič tudi bela. Dve uri daleč se je slišala, in ko se je po gozdu vila, so stare drevesa pokale. Ko jo zasliši tisti preganjavec kačji, začne moliti in vse druge prositi, naj zanj molijo. Zagledavši ga kača v smreki, mahne z repom ter odbije smreko pri štoru, kakor bi jo bili odžagali, in s preganjavcom vred v ognju pogine.

Opomniti moram, da ljudje pri nas na Gorenskem mislijo, da je bela kača mati vseh drugih kač; da ima demantno krono na glavi, da je ljudem dobra, ako je ne žalijo; da ne je družega, kakor samo krono liže. Spominjam se, da sem slišal, da sta hodila dva lovca belo kačo streljat, ker bi bila rada demantno krono dobila. Bela kača dene namreč krono zraven se, kedar se na solncu greje. Kaj se je zgodilo z lovcom in kako sta opravila, tega se ne spominja. Ali je morda komu znana tista pripovedka od „kačjega kamna“? Tudi sem jo pozabil, samo to vem, da je precej dolga. Padel je eden med kače v jamo, kjer je bila tudi bela. Nobena mu ni nič hotla. Vidil je, da hodijo kače kamen v sredi jame lizat z jezički. Ker ga je lakot premagala, se tudi on približa kamnu, ga polizne in koj je bil sit. Zdaj je spet bela kača spregovorila; kako in kaj se je potlej godilo, ne vem. Ako dobim moža, ki jih še zna, jih bom po Glasniku priobčil.

Vulkanske moči.

(Konec.)

Na morju se čuti potres, kot bi barka na skalo zadela. Na bregovih se valovi zaganjajo, odtergajo časih barke v lukah in jih derivo na široko morje. Pred potresom se navadno morje na bregu skerči, in čez nekaj časa se zaženejo valovi nazaj in udarijo čez breg. Ko je 28. oktobra 1746 potres poderl mesto Lima, se je v bližnjem primorskem mestu Kalao morje vzdignilo 80 čevljev in potopilo skoraj vse ljudi. Pri mestu Talkahnano se je 20. februarja 1835 morje nazaj potegnilo, da so vse barke na suhem ostale. Precej po potresu pa se je zagnalo morje s strašno močjo proti mestu in ga je do tal poplavelo,

Tudi pred potresom se sliši časih podzemeljsko bučanje, kot bi hotlo svariti pred nevarnostjo, časih pa tudi še le po potresu. V mestu Lima so 28. oktobra 1746 še le po potresu slišali pod zemljo strašen pok, kot bi bila strela udarila. Pa ni misliti, da to bučanje vselej potres naznanja, včasih je prav nedolžno. V Guanaksuato je terpelo to germenje leta 1784 dalj kot en mesec; v Mehiki je prav navadno in ondi ga podzemeljski grom imenujejo.

Potres terpi časih le nekoliko sekund ali minut, časih se pa ponavlja več dni, še celo več mescov. Kalabrija od leta 1783 do 1788 ni imela miru in samo v letu 1783 se je potresla 949 krat in 98 krat prav močno. Navadno se strese zemlja večkrat zaporedoma, vsak stres terpi le nekoliko sekund; le od potresa v novi Granadi se vé, da je zemljo skoz 5 minut neprenehoma majal in zibal.

Zveza med vulkani in med potresi se spozna tudi iz tega, da pri hudih potresih puhtijo iz razpoklin goreči in drugi gazi, voden hlap, blato, itd., ravno tako kot pri vulkanskem bljuvanju. Letos so 15. januarja vsi studenci na severnem Ogerskem po potresu spet vodo dobili in ko se je stresla Kumana, je iz vseh studencov voda z močjo vrela in visoko skakala. Leta 1827 je puhtelo v dolini sv. Magdalene v Ameriki po potresu toliko vogelne kisline iz zemlje, da so poginile vse živali, ki v podzemeljskih luknjah živé in celó živina na paši je cepala.

Moč, s katero se v majhen prostor stisnjeni gazi razširiti želé, je nar večja, kar jih poznamo, in ta moč vzrokujé tudi vulkanske bljuvanja in potrese. Zemeljska skorja se proti sredi še zmiraj narašča in pritiska na tekočo lavo, ki išče in najde pot po raznih spoklinah in vulkanskih žrelih. Pa tudi voda prihaja po spoklinah do zemeljskega ognjenega jedra in se tu spreminja v sopar ali hlap, kateri v majhen prostor zapert se hoče z veliko močjo razširiti. Tekoča lava se začne gibati in plivkati v podobi valov. To ne jenja pred, da je zaperti in stisnjeni zrak prost, da je najdel pot skoz kak vulkan. Vulkani so torej za varnost zemlje in vsega, kar na nji prebiva, zelo potrebni. Ko bi teh potov ne bilo, bi zaperti gazi toliko moč zadobili, da bi zemljo, kjer je skorja nar tanja, prederli in strašne podertije napravili.

Ravno ta moč, ki pretresa skorjo naše zemlje in bljuje lavo iz vulkanov, nareja tudi počasne spremembe na naši zemlji. Znano je namreč, da deli terdne zemlje svojo obliko vedno spreminjajo; nar bolj se tega človek prepriča o bregovih morskih. Škocija in Anglija se dvigujeta počasi iz morja; v luki Hithe se pase zdaj živina, na bregu pri Moel Tryfane se vidijo morski polži na stenah, 1000 čevljev visoko nad sedanjim morjem.

Nasproti temu se znižuje zemlja na severnih bregovih nemške in holandske zemlje; ljudje si varvajo svoje posestva z jezovi, ktere morajo vedno zviševati, če se hočejo morju ubraniti. Kedar je v teh krajih morje tiho in mirno, se vidijo na dnu vasi in mesta, polja in gozdi. Francosko se dviguje. Pri Bourgneufu je zastala leta 1752 angleška barka na pesku in zdaj ležijo ostanki te barke na sredi obdelanega polja 15 čevljev nad morjem; toliko se je vzdignila zemlja v 100 letih.

Taka je tudi v sredozemeljskem morju. Leta 1248 je stopil kralj francoski Ludevik Sveti v takrat imenitni luki Aigues Mortes na barko — in zdaj leži eno uro od morja.

Blizu terga Puzzuoli stoji osem stebrov starega paganskega Serapi posvečenega tempelna, ki so vsi od morskih polžev ogrizeni in zvertani. To nam je znamenje, da se je svet, na katerem je tempel stal, toliko znižal, da so bili stebri vsi v morju in potem se je svet spet toliko vzdignil, da so zdaj stebri na suhem. Zdaj se kraj spet znižuje, in star mih kapucinar pripoveduje, da je v svoji mladosti na samostanskem vertu grozdje tergal, kjer zdaj ribice igrajo in se ladjice zibljejo.

Dežele okoli adrijanskega morja padajo. V Benetkah so leta 1722 morali povzdigniti mestni tlak za poldrugi čevljev, in pri ti priložnosti so zadeli pet čevljev globoko na star tlak, ki je bil zdaj 3 — 3½ čevljev pod vodó.

Severna Rusija in Sibirija se počasi dvigujeta.

Veliko je virov, ki imajo večo gorkoto, ko je srednja temperatura v kraju, kjer izvirajo. To so gorki viri ali toplice. Vzrok gorkih virov je ogenj v sredi zemlje, kakor smo že omenili; saj se drugod voda ne more ogreti, in sklepati smemo, da gorkeja ko je voda, iz toliko večje globočine je privrela. Torej bomo toplice tamkaj iskali, kjer se je podzemeljski ogenj poveršini bolj približal kot drugod, in to so vulkani. In resnica je, da se večina toplic nahaja blizu vulkanov, naj bodo živi ali mertvi, ali pa vsaj v taci krajih, kateri imajo podlago iz plutoničnih plasti, ki so se kot lava iz zemlje privalile, postavim: trahit, bazalt. S tem pa še ni rečeno, da bi toplic ne bilo v drugih krajih.

Naj znamenitniši zavolj svojih prikazen so vroči vrelici na otoku Izland; posebno Geysir in Strokr slovita po vsem svetu.

Veliki Geysir, ki ima v svoji gorki vodi veliko kremenaste zemlje stopljene, si je napravil iz te zemlje plošnato kopico 25 — 30 čevljev visoko in 200 čevljev široko. Na verhu te kopice je okrogel kotel, v sredi kotla pa 9 čevljev široko žrelo, iz katerega vre voda. Navadno je voda mirna, stopa počasi v kotlu do verha in ima tu 76 — 89 stopinj gorkote, nekoliko globočeje pa 127 stopinj.

Vsacih 24 ali 30 ur se pa Geysir zjezi in hudo razsaja.

Sartorius, ki se je več časa na otoku Izland mudil, to prikazen popisuje.

Iz tal se zasliši močno germenje, voda v kotlu narašča, dela valove in vré. Iz srede se vzdigujejo veliki soparni mehurji in čez nekoliko trenutkov šine kot blisk 80 — 100 čevljev visok voden trak, ki se v bliščeče bele pene zgublja. Kaplje prvega traka še niso na tla popadale, in že se vzdiguje drugi, tretji vedno više in više.

Veči in manji trakovi švigajo na vse strani, eni po strani, eni pa naravnost kviško; veliki soparni oblaki se valé eden čez drugega in zakrivajo deloma vodene curke. Zdaj se še enkrat kopica strese, v globočini se sliši votel pok in iz cevi šine trak, ki prekosi vse prednje

v visokosti in včasih dervi tudi kamnje iz cevi. Vse to terpi en par minut in lepa prikazen zgine, kot prazne sanje o prihodu zore. Še preden so se gosti soparni oblaki skadili in se je vrela voda po kopicah odtekla, je kotel, ki je bil ravno kar do verha poln, popolnoma suh. V žrelu kachih 6 čevljev globoko pa stoji voda mirno, kot v navadnem vodnjaku.

Le kachih 100 korakov od Geysira je Strokr. Voda v njegovem žrelu stoji 10—14 čevljev globoko in vedno vre. Na vsake dva ali tri dni Strokr bljuje in popotniki pravijo, da takrat v lepoti celó Geysira prekosi. S strašno silo žene na kviško vodo, ki se v bele meglice razkaja; tudi kamnje dervi iz žrela tako visoko, da jih oko več viditi ne zamore in časih tako naravnost, da spet v žrelo padajo in zopet kviško ferčijo. Nazadnje je curk le voden sopar, ki se žvižgaje do oblakov dviguje. To terpi četrte ure ali pa še ne, potem spet vse potihne za dva dni.

Razne prikazni — ena moč.

Verba.

(Spisal Dr. J. St.)

Čisto sama stoji tam pri potoku, in kakor bi se ogledovala v jasnej vodi, vse svoje veje ima doli pripognjene. Nikdo ne mara za njo. Menda jo ljudje le za deli tega pustijo tam stati, ker so navajeni, jo tam viditi. Zato je pa tudi žalostna, mnogo je že prestala, mnogo burij, mnogo zim. Pozná se ji na skorji, ki je v toliko koscev razpočena. Podobna ostarelej babici stoji tukaj zapuščena, spomin prejšnjih časov in vendar noče umreti. In če jo pogledaš po zimi, vsa ogoljena se po zraku razteguje, težki sneg jej vejico za vejico odlamlja, — mislil bi, ta je njena zadnja zima. Deblo njeno je že davno izvotljeno, iz njega rasejo že druge rastline, z mehoma je pokrito, z gobami obraščeno, vse hoče od stare verbe živeti. Kedar pa mlačen veter pihati začena, sneg od zemlje se zgublja in vse iz spanja se zbuja, tedaj se tudi verba spet oživi in prej kakor druge drevesa si je že priskerbela novo zeleno oblačilo, ki ga bode čez leto nosila. Vernejo se sopet tičice, staro verbo prijazno pozdravlja; zapojejo tudi marsiktero pesmico od tujih dežel, ki so jih vidile o zimskem popotovanju. Verba jih pazljivo posluša, pa vse v svojem sercu hrani in ne pové, kaj da so tičice pele. — Tudi veseli fantje priskakljajo k verbi in jo gledajo. Kaj pa hočejo otroci od stare babice? Piščalke bojo delali, piščalke, ki ne veljajo mnogo, pa vendar še pojejo dosti dobro. Srečna mladost! Igrajo na njih, ne poznajo nobenih not in vendar gre vse brez pogrška — imá vsak naj boljšega mojstra: čisto sercé! —

Isterska narodna pesem.

(Poslal J. Volčič.)

Imela je majka jedinu hćericu;
 Tri leta njoj ime zibirala,
 Zibrala njoj zlato materino.
 Kad je zlato njoj na dobu došlo,
 Zlato bi se rado uženilo;
 Al' je majka neće nikom' dati,
 Leh ju derži dvoru za lipotu.
 Prosil ju je Buje Zelenčiču,
 Njemu ni je htela majka dati.
 Oni su se mućeć rukovali,
 Rukovali i perstenovali.
 I ju pride pitať kraljić mladi;
 Njemu ju je majka obećala,
 Rukovala i perstenovala.
 Šeće zlato v devetu kamaru,
 I berzo napiše pismo malo,
 I ga šalje Buju Zelenčiču:
 „Zeni se ti, kamo j' tebi drago;
 Mene j' majka za drugega dala,
 Rukovala i perstenovala.“
 Šeće Boje s kamare v kamaru,
 I napiše berzo pismo malo,
 I ga šalje zlatu materinu:
 „Zeni se ti, kamo j' tebi drago!
 Zame j' postelj 'z drevena kasela,

A ljubčica ta černa zemljica.“ —
 Mladi su se berzo izkantali. —
 Kada gredu, da tē se ženiti,
 Sprogovori zlato materino:
 „Nepasujmo po ten raven polju,
 Leg pasujmo skroz Bujeve dvori.“
 Pred Bujevin dvoron lepa murva,
 Pod njun sedi Bujeva majčica,
 Pod njun sedi, ter se lipo plaće,
 I zapita zlato materino:
 „Aj ča van je, Bujeva majčice?“
 „Buje mi je na smertnoj postelji.“
 „Boga vami, Bujeva majčice!
 Bi se moglo Buja pojť viditi?“
 „Hodi zlato, zlato materino!“
 Kada pride pred Bujevu postelj,
 Mi zaplače zlato materino.
 I upita Buje Zelenčiču:
 „Ča mij', majko, hišu promoćilo?“
 „Nije, Buje, hiša promoćila,
 Leh su suze zlata materina.“
 I govori: „Tužna budi majka,
 Ka razputi milo od dragoga!“
 To izusti i dušicu pusti;
 I ju pusti zlato materino.

Glasnik literarni.

* *Slike iz domaćega života slavonskog naroda i iz prirode, s dodatkom slavonske pučke sigre. Od Mijata Stojanovića. V Zemunu 1858.*
 — Pod tem naslovom je pred nedavnim na svitlo prišla nova knjiga, ki se po svojem zanimivem in podučnem obsegu posebno priporoča jugoslavenski mladini. Razpada v troje razdelov; v prvem nahajamo „slike iz domaćega života našega slavonskoga naroda“ 20 na število; v drugem „slike iz prirode“ 27 obrazov in v tretjem „pučke sigre“ (igre), kterih se nam tu 16 popisuje. Vsi obrazi so naslikani prav verno in živó, da jih bo gotovo vsakdo z veseljem prebiral. To veljá posebno o slikah, zapadenih v 1. in 3. razdelu, ki so zanimive za vsakega Slovena. Jezik je prav čist in gladek, tudi pravilen, razun nekoliko napěčno rabljenih instrumentalov po predlogih, za kterimi se pravilno stavi mestni sklon ali lokal, p. po gorami i dolinami itd. Knjiga prav čedno tiskana, šteje VIII + 173 strani v osmerki. Veljá 36 kr. sr. ali 63 kr. novega dnarja. *)

*) Kdor si želí to zanimivo knjigo nakupiti, naj se oglasi za-njo pri vredništvu Glasnika ali pri spisatelju samem, c. k. nadučitelju v Zemunu (Semlin).

* Lepa zbirka narodskih pripovedek, ki jih je izdajala *Božena Nemcova* pod naslovom „*Slovenské pohadky a pověsti*“, je ravno z 10. zvezčikom dokončana. Komur so znane prejšnje dela te sloveče pisateljice na polju narodske literature, gotovo bode željno segel tudi po teh prekrasnih cvetih prstonarodne poezije slovenskega ljudstva na Oger-skem. Vsak zvezček velja 8 kr. sr. Priporočamo jih tudi Slovencom; vsaj so pisane takó priprosto, da jih bo umel vsak omikan Slovenec. V Celovcu se dobivajo v Leonovi knjigarnici.

* „*Lumir*“ naznanja, da je prišla v českem jeziku na svitlo nova knjiga, ki bo gotovo všeč vsem kmetijskim gospodarjem in obrtnikom. Naslov jej je: „*Na vesnici aneb Američané v Němcích — či v Čechách, jak se líbí*“. Ta koristna knjiga, ki sta jo poleg Hermana Jaegra F. S. K. in V. F. za česko ljudstvo izdelala, se priporoča po svojem kratkočasnem in podučnem zapopadku vsem, katerim je mar povzdiga kmetijskega gospodarstva. V lepše razjasnjenje je pridanih tudi nekoliko obrazov. — Gotovo bi se mu splačal trud, kdor bi htel to koristno knjigo tudi za slovenske gospodarje prav po domače izdelati.

* „*Sedmica*“ piše: Naš znani pesnik g. *Jovan Jovanović* je so pet presadil v književni vert (serbski) lep cvet iz tujega sveta. On je prestavil epiško pesem slavnega madjarskega pesnika A. Petefija „*Vitéz János*“. Častiti g. E. Čakra jo namerja na svoje stroške izdati.

* G. H. *Pavlović* je preložil v serbski jezik „*Življenje Aleksandra velikega*“ od G. Curtia Rufa. Ta prevod se tiska v jugoslavenski tiskarnici Andrićevi na Dunaju.

* V tiskarnici polskega „*Czasa*“ v Krakovu se natiskuje kaj imenitno delo potopisno, namreč: „*Opis podróży do Australji i pobytu tamże od r. 1852 — 56*“. Spisatelj tega dela, g. *Sev. Korzelinski*, ki je živel štiri leta v teh krajih, si je pridobil mnogo zanimivega gradiva za svoje delo.

* G. *Teof. Klonowski*, učitelj na učiteljskem semenišču Poznanjskem, izdaja — kakor piše „*dziennik literacki*“ — imenitno delo: „*Zbior pieśni z melodyami, w kościele rzymsko-katolickiem od najdawniejszych czasow użiwanych*“. V predgovoru pravi, da je skerbel posebno za to, da jih more podajati v izvorni, nepokaženi prostoti. Celo delo, ki izhaja v mesečnih zvezkih po 30 kr., bode obsegalo blizo 400 pesem.

* G. Dr. *Jan Palacky*, docent na vseučilišču Praškem, daje svoj izverstni „*všeobecný vědecký zeměpis*“ tudi v nemškem jeziku na svitlo. Pervi zvezek, ki je ravno izšel pod naslovom „*Allgemeine Geographie*“ govori o otokih afrikanskih. Posvečen je gg. prof. Höflerju in dru Gumprechtu.

* L. 1857 je na Ruskem prišlo na svitlo 1425 izvornih del in 201 prevod; 28 časopisov je jelo na novo izhajati; vseh vkup jih je torej 129. V Polski se je izdalo 564 knjig, samo za 20 več kakor predlanskim, na Ruskem samo za 2. Po tem takem so se časopisi najbolj pomnožili.

Glasi iz domačih in tujih krajev.

Iz Varaždina. M. Kračmanov. — Slišal sem dalje še te le pripovedke od Varaždinov o vilah :

a) Jeden princez imel je čer, pak je dal glas, da, koj bu njegve svinje pasel tak, da mu nijedna ne bu falila, njemu bu ju dal za ženu. A jeden človek imel je tri sine, pa taj naj stareši je rekel svoji materi: mama izpeč' te mi vi kruh, da idem svinje past, pak bum imel onda princezovu čer. Ona mu speče i on je onda odišel, pak je došel v jednu šumu. Onde je počel kruh jesti. Došla je jedna ženska, bela kak sneg, k njemu, to je bila Vila, pa ga je zaprosila, da ji naj dá kruha malo, a on ji je rekel: ti tepica, čekaj ti mene, kaj ti misliš, da sem ja tebi donesel, da buš ti jela? samo ako očoš, dam ti s palicum po pleč'i, samo ako ne odideš. Onda je ona odišla i on je odišel dalje, pak je došel k tomu princezu. Onda je išel svinje past i pasel je celi dan. Na večer je došel dimu svinjami, a princez je išel brojiti svinje. Jedna mu je falila. Onda mu je rekel princez: a, tebi ju ne dam, kajti nisi 'se svinje dotiral s paše. Onda je tak išel i drugi brat, i on je akorat tak došel v šumu i jel je, pak je došla k njemu takaj Vila i prosila ga za jesti, nu on ji ni dal, i baš tak je 'se se ž njim dogodilo, kak i s prvim: svinje je pasel, jedna mu je falila i njemu ni dal onda princez svoje čeri. Onda je išel naj mlajši brat, pak je rekel materi si: mama, izpeč' te meni kruh, idem ja vezda svinje past, more biti bu meni dal čer. Onda mu je rekla mati; a hodi, tepče nekakovo, ti bi ju dobil! ovi ju nisu dobili, ne da bi ju ti. Onda je pak rekel materi: ej, dajte mi dajte izpeč' te. Mati mu je rekla: ja nemam mele, da bi ti izpekla, nego ako očoš iz posej i iz tropin. Onda ji je rekel: slobodno. Ona mu je onda izpekla i odišel je. I on je došel vu šumu, pak je sel i kruh je počel gledati, pak si je mislil: a bože, gdo bi ga jel? Onda je na to došla Vila, pak mu je rekla: čuješ ti, daj ti meni malo kruha. On ji je rekel: ah, moja draga, kak bi ti ga dal, vidiš, ja ga sam ne morem jesti, ne da bi ga ti mogla. Onda pak mu je ona rekla: daj mi daj. Onda ji je dal. Ona je jela. Gda se je najela, onda mu je rekla: ja znam kam ti ideš, ti ideš k princezu svinje past, i znaš kaj? Da tam dojdeš, ti se pogodi ovak: saki dan hleb kruha i tri sire i devet poženci rakije. On se je tak pogodil i išel je svinjami na pašu. Gda je pasel, došel je k njemu pozoj z dvemi glavami, pak mu je rekel: ja te bum pojel. Dečko mu je onda rekel: a ne buš me ne, ja imam dosta sira, kruha i rakije. Pozoj pak mu je rekel: a to ti je to dobro za me, toga ti ja već dugo nisem jel. Onda mu on dá jesti i piti. Onda se on tak napil, da je pijan bil i zaspal je. Onda si je ov dečko mislil: ah bog moj, kaj bi ja ve napravil? bum ga zaklal. On si je kosturu nabrusil, čerevo mu razporil, pak je našel vu njem kufren ključ. Tak je i drugi dan došel k njemu drugi pozoj s tremi glavami, i ž njim je tak napravil kak i s prvim, a vu njem je našel srebrni ključ. I tak je do-

šel tretji dan k njemu pozoj šestimi glavami, i on se je napil pak zaspal. Onda je i njemu čerevo razdrupal s kosturicum i vu njem je našel zlati ključ. Onda je išel tretji dan dimu. Princ je išel svinje brojiti i bile su 'se. Onda je išel dečko četvrti dan na pašu, pak je na paši okolo jedne pečine nekaj iskal, pak je našel vrata kufrena. Onda je ona kufrenom ključom odprl; pak je videl srebrna, onda je ona odprl; pak je videl zlata, onda je i ona odprl. Ondi pak je bila jedna hiža, vu hiži stol, na stolu palica. Onda je z onum palicum vudril po stolu i, kak je vudril, taki su došli dva pak su ga pitali: kaj zapovedate gospone? Onda on ni znal, kaj drugo reči, neg je rekel: na vrt bi rad išel. Onda je odišel na vrt, pak si je vtrgel dve rožice zlatu i srebrnu. Onda je odišel dimu. Pred njega je došla princezova či, pak mu je rekla: čuješ, dragi, daj mi ove dve rožice. Onda ji je on dal, ona mu je pak rekla: znaš ti kaj? zutra ti budu došli gosponi sakojaki k nam, onda koj bu skočil prek našega grada s konjom, on bu moj muž. Onda ji je on rekel: a naj skačeju, ja nečem skakati. Drugi dan je on pák išel past svinje, pak je išel vu pečinu v onu hižicu pak je po stolu vudril. Onda su došli ova, pak su ga pitali: kaj zapovedate? On je rekel jednoga konja srebrnoga mi zrihtajte i dopeljajte. Oni su mu zrihtali, on je zajahal i odišel je gradu, pak je samo skočil prek njega i prsten je zel ji z ruke. Onda je pák odišel nazad k svinjam pak je odpeljal nazad konja. Onda na večer išel je dimu, pak je rekel doma: vidiš, kak me prst boli, kajti si je zvezal s canjkum prsten na prstu. Onda mu ona rekla: čekaj ti, idem ja, naj ti doktora dopeljaju. Onda on pak je išel gosponu pak je rekel: vidište, to su prsteni, koje sem ja nji zel. Onda mu je moral princez čer dati, pak je bil srdit pak je rekel; ite ve v kotec spat. Oni pak su onda došli vu onu pečinu. Onda je vudril s palicum po stolu, pak su došli dva i pitali su ga: kaj zapovedate? Onda je rekel: kočiju i četiri konje. To su mu napravili i dopeljal se je k princezu. Princez je to videl, da se voziju oni dva, pak je dal gosti napraviti i to takove gosti, da ni bilo kam vilie zabosti.

Iz Valenja na Štirskem mesca septembra. P. J. Vijanski. — Mili Glasnik! Dolžen sem ti vže mnogo dopisov, pa vsaj ti jih dosti pošljajo iz drugih krajev pridne slovenske bčelice. Ne zameri torej, da ti bolj po redkem dopisujem. Kedar ti sreča prinese 600 vernih in marljivih ovčic, da boš mogel se vsak teden glasiti, tedaj ti hočem tudi jaz večkrat kaj povedati. Danes ti naznanjam, da sem hodil po slovenskem Štirskem in sem slišal in uabral marsikaj narodnega blaga. Ako hočeš od kmeta kakšno povedko, kratkočasnico ali izreko pozvedeti, stori ž njim prav po domače; to se kmetu dobro zdi in on se ne sramuje več pred gosposko suknjo. Tega sem se prepričal na potovanju un dan v neki kerčmi, kjer je bilo 12 flosarjev ali veslarjev okoli mize. Pozvedel sem več izrekov in dve narodni povesti: edno o „Ježeku“, drugo o „cesarju in kmetu.“ Ako jih, dragi Glasnik, želiš imeti, ti jih

pošljem o priložnosti. *) Tudi na božjih potih se zve mnogo narodskih reči. Bil sem letas pri sv. Križu pri Belih vodah, kamor iz vseh krajev vsako leto Slovenci romajo, in sem čul, kako je pripovedoval na večer nek Kranjec iz okolice Litijske povedko, „o tatu, da malo takih,“ katero je uže g. Cestnikov po Novicah razglasil. Kranjec jo je pravil nekoliko drugače, kakor smo jo v Novicah brali, in je še povedal od tатовih bratov, namreč „o mašniku, da malo takih in o krojaču, da malo takih.“ Morebiti nam kdo celo povest povedati zna? — Nà, mili Glasnik, še nekoliko izrek in pregovorov: 1. Nisem voda ne krop, pravi Slovenec, ako ne ve, pri čem je, ravno toliko, kakor: nisem kuhan ne pečen. 2.) Tvoja glava tvoj svet, se reče, ako kdo za svet popraša, pa mu ga dati nočeš ali ne znaš. 3.) Vsaj imaš glavo na pravem ročniku, se pravi toliko, kakor: vsaj si sam dosto pameten. 4.) Perva ljubezen drugo ujé. 5.) Mlad herbet lupi, star piti kupi. 6.) Ropoče ko klopotec, pravi dostikrat mož od svoje besedljive žene. Sedaj šče par drugih reči: Ako kdo srečo ima pri kovi reči, pravijo „ta ima žabo v aržetu,“ kajti mislijo, da žaba je velika copernica. Otrokom, ki se umivati nočejo, pravi mati: „Če se ne boš umilo, bode angelj vodo za teboj vergel.“ Človeku, ki srečajočega ne pozdravi s „Hvaljen bodi Jezus Kristus“ ali tistemu, ki na ta pozdrav ne odgovori, pravijo: „Ta je Boga v župi snedel!“ In tako je še veliko takih izrekov in misel. Vse bi se naj omenile, kajti tudi take stvari pripomorejo dosto k spoznavi naroda. Z Bogom za danes, dragi Glasnik! Glasi se vedno krepko in veselo!

Iz Maribora, mesca avgusta. J. M. (Konec.) Ko je bila dana Bogu čast in hvala, so se učenci podali nazaj v gimnazij. Na dvoru se zversté v trume, katerih je vsaka imela svojo zastavo. Spredaj se postavi banderaš s krasno ovenčano zastavo cesarskih barev. Dalo se je znamenje in mestna banda je zaigrala *dijaški marš*, kterega je nalašč za ta praznik iz raznih dijaških pesem zložil R. Kvas, sin gospoda K. Kvasa, učitelja slovenščine na Graškem vseučilišču. Serčno so stopali mladi junaki po taktu krepke godbe, za njimi pa marsikteri sivolas starček z leskečo taško (svetinjo) na persih, katero je bil prejel pred 40 ali še več leti kot marljiv učenec mariborskega gimnazija. V lepem redu so se podali vsi učenci in gosti, učitelji in vradni gospodi v krasno okinčano sobano v grad visokorodnega grofa g. Brandisa. Tu je bil že zbran bogat venec mariborskih krasotic, ki so s svojo pričujočnostjo povikševale prazničnost današnjega dneva. Ko je bilo vse na svojem mestu, je stopil vodja gimnazijalni, g. *Adolf Lang*, pred zbrano množico. V izverstnem govoru je povedal zgodovino gimnazije, je ob kratkem opomnil zasluge njene v minulem stoletju, in pokazal nalogo učilišča tudi za čase prihodnje. Zadnjič se oberne k abiturientom, jih goreče opominja njih lepega poklica, pa tudi nevarnosti, ki jim pretijo v prihodnjem življenju. Zdaj izreče v imenu

*) Proximo.

gimnazije serčno hvalo vsem dobrotnikom in sklene svoj govor. Glasna pohvala je zadonela iz ust vseh pričujočih slavnemu govorniku.

Zapela se je potem lepa nemška pesem: „das Gebet“ iz spevigre „das Nachtlager in Granada“ in na to stopi abiturient *J. Pajk* na leco in dokazuje v latinskem jeziku potrebo in korist klasičnih jezikov; prav dobro se je obnesel. Zapeli so zdaj učenci slovensko „Zvonikarjevo“ in besede mične pesmi:

„Zvonovi zvonite
Nedeljo znanite

Gospod ne pozabi
Plaćilo deli.“

so bile kaj pomenljive in se prav prilegale plačilnemu dnevu. Iz marsikterih nježnih ust se je ukradel vzklík: Oj prekrasna pesem! Zapela se je potem nemška pesem: „Des Jägers Abschied vom Walde.“ Krepko in moško se je glasila.

Začel je zdaj deklamirati abiturient Jož. Šuc slovenski epilog, ki ga je zložil naš slavni Terstenjak. Moška postava mladega govornika, čisto in natančno izgovarjanje, in pa čutiljivi naglas so pridobili govorniku občno pohvalo. Pokazal je živo, kakó lepo in dostojno se da govoriti v milem našem jeziku.

Ko je mladi govornik stopil z lece, se je krepko in živahno zapela junaška: „Ustanimo, zarja vstaja!“ Kakor strel je vse nazoče neko čudno navdušenje spreletelo in „Bravo“, „Živio“ se je čulo iz gerl, moških in ženskih. Neki gospod mi je potem rekel, da je ta pesem izmed vseh naj bolj elektrisirala in dopadla. Pač živa potreba je, da večkrat pokazemo našim sosedom, da imamo tudi mi mnogo lepih in izverstnih reči. Po ti se je zapela štajerska narodna: „Hoch vom Dachstein her“ in potem je abiturient Fr. Zeitler govoril sprelep nemšk epilog, zložen po gospodu voditelju A. Langu. Zapeli ste se še dve nemški pesmi: „Auf der Berge grünem Saum“ in „Der kleine Rekrut.“

Zdaj so se jele deliti darila pridnim učencem; in slovenskemu domorodcu se je serce v persih smejalo veselja, da so skoro sami Slovenci bili z darovi obdarovani. Darila za naj marljiviše v štajerski zgodovini sta prijela Slovenca *Svaršnik* in *Matevžič*, darilo pa za naj boljšega v gerščini si je pridobil osmošolec *J. Pajk*. Ko so darila bile razdeljene, se je zapela cesarska pesem pred podobo presvitlega cesarja, in slovesnost je bila končana.

Da bi pa spomin tega imenitnega dneva vedno ostal in zlahen sad rodil, je naš visoko spoštovani vodja vstanovil društvo, ktereга namen je, uboge pa pridne učenciške našega gimnazija podpirati, in glej čudnega blagoslova iz nebes; še nista skoro pretekla dva mesca in že je kapital narasel čez 1000 goldinarjev. Obresti se bodo vsako leto obračale v podporo revnih, pa pridnih učencev. Pač je to živa potreba za naš gimnazij, ker morajo dostikrat naj bistrejše glavice zavolj revščine zapustiti šole.

Še drugi spomenik se je postavil temu dnevu; letašnji gimnazialni program je mnogo obširniši in zanimiviši, kakor je bil druge leta. Obsega na skoro 12 polah mnoge lepe spise v nemškem, latinskem pa tudi v slovenskem jeziku, kar bo gotovo vsakega razveselilo.

Pri častni gostiji, ki jo je napravila mestna srenja na svoje stroške, so se napivale mnoge zdravice; in vselej je zadonel germeč „živio“ ali „vivat“ po prostorni izbani. Še le blizo sedme ure na večer so porazšli gosti, vsi veseli lepega praznika. Pač je bil to lep in živ dokaz, da Mariborčani spoznajo ceno in važnost gimnazija za svoje mestice, kteremu se od dneva do dneva obeta lepša in srečniša prihodnost.

Od zgodovine gimnazija, statistike in uka slovenskega prihodnjic; zakaj bati se mi je, da sem davno že preobširen v svojem popisu. Z Bogom!

Iz Reke 1. septembra. J. Bilc. — Končali smo 31. preteklega mesca tudi na reški gimnaziji šolsko leto. Po slovesni peti maši in zahvalni pesmi je bila delitev šolskih daril in govorilo se je v štirih raznih jezikih. Pred delitvijo je bil kratek ali zelo lep latinsk in nemšk govor, po delitvi pa hervašk in lašk. Govoril je hervaški sedmošolec Renard Badovinac prav ginljivo in milo prevod ruske ode „Bog“. Ta prekrasna pesem je vse poslušavce silno genila. Cesarjeva pesem je končala slovesnost. Veselilo nas je brati in slišati, da so skoraj na vseh slavjanskih gimnazijah tudi domači govori bili. Bog daj, da bi se prihodnje leto tudi tam, kjer se letos v domačem jeziku govorilo ni, napravili domači govori. — Letos je bilo na reški gimnaziji 93 učencov, vsi skoraj so Slavjani. Res škoda, da je na ti dobri gimnaziji le tako malo učencov. Že zavoljo jezikov jih bi moralo kaj več biti. Naj bo toliko za danes dosti, drugikrat bom kaj več povedal. —

Iz Ljubljane, 24. septembra. C. — Novo šolsko leto se bo kmalu pričelo. Imeli bomo zavoljo velikega števila učencov štiri verstnice v spodnji gimnazii; razun vodja bode učilo 9 pravih in 9 namestovavnih učiteljev; med njimi tudi mlada za učenost in domače stvari enako vneta gg. V. Kermavner in T. Radič. — Kakor lani bomo imeli tudi letos *prostonarodne predavanja* za učeni in neučeni svet ljubljanski. Upamo, da bodo privabile več poslušavcov kakor lansko zimo, ko se je govorilo skoro le za posamezne verste našega *učenega* sveta. Naj si torej govorniki izberó snovi, ki so umevne blizo vsemu le nekoliko izobraženemu ljudstvu. — Kakor Vam je znano, je slovenskega kolarja za leto 1859, ki ga izdaja knjigar Giontini, priredil za natis naš nevtrudljivi pisatelj P. Hicinger. Obsegal bo na štirih polah mnogo v vsakdanjem življenju potrebnih reči, ob enem pa tudi več zgodovinskih in krajopisnih čertic in drugih drobtine, ki se bodo gotovo prikupile našemu ljudstvu. — Velika pratika za 1859, ki jo sestavlja g. vrednik Novic, je že prišla na svetlo. Posebno jo priporoča domači poduk o starem in novem denarju, ki ga je zdaj treba kmetu in gospodu.

* „Lumir“ piše, da se bo 3. listopada na Dunaju obhajala velika slovenska beseda. Povabili so tudi izverstnega pevca *Lukesa*, kateri bode sopet prednašal nekoliko narodnih pesem, ki so bile v prejšni besedi s toliko hvalo sprejete.

* „Podunavki“ se piše iz Beograda, da se bo tamošnja obertnijsko - kupčijska šola na novo vredila pod imenom „*Trgovačka škola*“. Predavalo se bo v nji: verozakon, serbski in laški jezik, kupčijska aritmetika, zgodovina in zemljopis trgovine in domovine, kemija in tehnologija, poznavanje robe, narodno gospodarstvo, zakonodavstvo kupčijsko, obertnijsko in menično, pravo mednarodno, krasopisje, steno-grafija, povestnica iznajdb in enciklopedija umetnijska. Učbni pripomočki dijakom bodo: biblioteka, zbirka razne robe, aparati fizikalni in tehnološki, kemični laboratoriji, zbirka dnarna in praktični komtoar. „Ovako bogato zavedenje — pravi Podunavka — biće za naše otečestvo od velike polze i podpuno zaslužuje, da i ono stranski roditelji na isto vnanjanje obrate.“

* V šolskem letu 1858|9 bodo na Dunajskem vseučilišču sledeče predavanja, ki se tičejo slovenske filologije in slovenskih jezikov. Prof. *Miklošič* bode razkladal 1. staroslovensko chrestomatijo, 2. najstareše zgodovinske spomenike Serbov in 3. bode enkrat v tednu tudi govoril o staroslovenskih fevdnih besedah. Prof. *Šembera* bode prednašal v prvem polletju česko slovnico, v drugem bo razlagal staročesko literaturo s praktičnimi vadbami v českem slogu. Prof. *Kawecki* bode čital o polski slovnici s praktičnimi vadbami in prof. *Zaleski* je oznanil skladoslovje ruskega in rusinskega jezika in zgodovino novejše ruske literature.

* „Narodne Novine“ dajejo na znanje, da je odbor narodnega kazališča v Zagrebu razpisal tri cene za igrokaze horvaške in to 1. za najlepšo izvirno višo dramo brez obzira na predmet in obliko — 300 glđ. sr.; 2. za najlepšo narodno žalostno ali veselo igro iz domačega ali jugoslovenskega življenja — 200 glđ. sr. in 3. za najboljšo prestavo enake igre — 100 glđ. sr.

Imenik častitih g. g. naročnikov.

269. O. S. Merk, guard, v Nacaretu; 270. E. Polak, dek. v Leskovcu; 271. A. Guzaj, kpl. v Konjicah; 272. A. Gobanc, gornjijski oskerbnik na Bistrici; 273—75. D. Dežman, kustos, Dr. J. Zupanc, c. k. notar in H. Haufen kupč. v Ljubljani; 276. J. Piuk, kur. pri sv. Magdalen; 277. Francišk, samostan v Ljubljani; 278—79. J. Kutnar, dek. in M. Vodir, kpl. v Kerkavcah; 280. M. Zimmermann, fajm, v Gračiščah; 281. F. Kočever, račun, uradnik v Zagrebu; 282. J. Hiti, kpl. pri sv. Trojici; 283. F. Rutar, fajm, pri sv. Lucii; 284. J. Krušic, kpl. v Št. Vidu; 285. J. Durjava, kpl. v Deskli; 286. F. Klobasa, kpl. pri sv. Jurju; 287. J. Golob, kpl. v Predosljih; 288. V. Rebernik, kram. v Št. Mihelu; 289. V. Plemel, lok. v kor. Beli; 290. F. Černile, učn. na Jesenicah. (Dalje.)

Natisnil Janez Leon v Celovcu.